AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MƏDƏNİYYƏT NAZİRLİYİ

MƏDƏNİYYƏT ÜZRƏ ELMİ-METODİKİ
VƏ İXTİSASARTIRMA MƏRKƏZİ

PROQRAM

UŞAQ MUSİQİ VƏ İNCƏSƏNƏT
MƏKTƏBLƏRİNİN

T A R

SİNFİ ÜÇÜN

Azərbaycan Respublikası

Mədəniyyət Nazirliyi

Mədəniyyət üzrə Elmi-Metodiki və

İxtisasartırma Mərkəzi

PROQRAM

UŞAQ MUSİQİ VƏ İNCƏSƏNƏT MƏKTƏBLƏRİNİN TAR SİNFİ ÜÇÜN

Bakı – 2024

Tərtibçilər:

Neymət Mürsəlov

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəniyyət üzrə Elmi-Metodiki və İxtisasartırma Mərkəzinin Təhlil, təlim və tədris şöbəsinin müdiri, Əməkdar artist

Əflaruz Məmmədov

Azərbaycan Milli Konservatoriyası Xalq çalğı alətləri kafedrasının dosenti, Əməkdar müəllim

Rəyçilər:

Nazim Kazımov

Əməkdar incəsənət xadimi, Pedaqoji elmlər namizədi, professor

Ramiz Əzizov

Azərbaycan Milli Konservatoriyası Xalq çalğı alətləri kafedrasının professoru, Əməkdar müəllim

Redaktor:

Lalə Xəlilli

Mədəniyyət üzrə Elmi-Metodiki və İxtisasartırma Mərkəzinin aparıcı metodisti, Ü. Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının doktorantı.

İZAHAT VƏRƏQƏSİ

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin sistemində fəaliyyət göstərən Uşaq musiqi və incəsənət məktəblərinin əsas vəzifələri gənc nəslin klassik dünya və Azərbaycan musiqisinin nümunələri əsasında ümumi musiqi dünyagörüşünün, bədii-estetik zövqünün və yaradıcılıq potensialının inkişaf etdirilməsidir.

Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəniyyət üzrə Elmi-Metodiki və İxtisasartırma Mərkəzi tərəfindən mütəmadi olaraq bu müəssisələrin tədris proqramlarına baxış keçirilir. Həmin proqramlara əsasən son dövrlərdə bu və ya digər musiqi alətləri üçün bəstələnmiş əsərlər daxil edilir ki, bu da şagirdlərin təkcə Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri ilə deyil, həmçinin bir sıra dünya xalqlarının musiqi nümunələri ilə də tanış olmalarına imkan yaradır.

Müəllim şagirdlərin savadlı musiqiçi kimi formalaşdırılması üçün təhsilin bütün istiqamətlərinə maraq göstərməli, şagirdlərə yüksək prinsipiallıq, tələbkarlıq hissləri kimi keyfiyyətlər və eyni zamanda tədris aldıqları çalğı alətinə qarşı xüsusi qayğı hissi aşılamalıdır. İxtisas müəllimi məktəbdə şagirdin davranışına, intizamına müntəzəm surətdə nəzarət etməlidir. Sinifdə keçirilən ixtisas dərsləri zamanı müəllim şagirdin dərslərə marağını və musiqiyə məhəbbət hissini oyatmalıdır. Belə ki, müəllim xalq musiqisinin ən gözəl nümunələrini, Azərbaycan və xarici ölkə klassiklərinin yazdıqları əsərlər vasitəsilə şagirdin musiqi zövqünü formalaşdırmalıdır.

Tar sinfinin tədris-tərbiyə işinin əsas formalarından biri də sinif dərsidir. Odur ki, şagirdin musiqi məşğələlərini elə qurmaq lazımdır ki, o, verilən materialı maraqla və həvəslə mənimsəməyə can atsın.

İxtisas müəllimi şagirdin əsas sinif rəhbəri və tərbiyəçisidir. O, şagirdin hər bir hərəkətinə, davranışına fikir verməli, onun başqa fənlər üzrə müntəzəm məşğul olmasını izləməli, fənn müəllimləri və valideynlərlə sıx əlaqə saxlamalıdır.

İlk dərslərdən başlayaraq müəllim şagirdə öz ifasını dinləməyi öyrətməli və bunun nəticəsində onun ifaçılıq bacarıqlarının yaxşılaşdırılmasına nail olmalıdır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, mexaniki ifaçılığa qəti surətdə yol vermək olmaz, çünki bu şagirdlərin peşəkar bir musiqiçi kimi inkişaf etməsini ləngidə bilər.

Musiqi əsərləri öyrədilərkən musiqi terminləri haqqında məlumat verilməli və onların mənaları izah edilməlidir. Bundan əlavə hər bir şagirdin ifa etdiyi əsər, onun bəstəkarı və həmin dövrün musiqi mədəniyyəti haqqında müxtəlif məlumatların da verilməsi zəruridir.

Çalğının ifadəli olması, eşitmə qabiliyyətinin inkişafı, səs keyfiyyəti, intonasiya, ritm və dinamika kimi keyfiyyətlər bütün tədris illəri ərzində ardıcıl surətdə mənimsədilməli və həmişə müəllimin nəzarətində olmalıdır.

Dərs zamanı intonasiya cəhətdən dəqiq və sərbəst keçidlər üzərində işləyərkən ifa olunan musiqi əsərinin xüsusiyyətlərini nəzərə almaq lazımdır.

Ştrixlər üzərində iş aparılan zaman zəruri olan əsas şərtlər bunlardır:

1) əsərin xüsusiyyətindən asılı olaraq bu və ya digər ştrixin musiqi-ifadəlilik əhəmiyyətinin

aydınlaşdırılması;

2) onun səslənmə keyfiyyəti;

3) sağ və sol əllərin hərəkəti zamanı bunların bir-birilə əlaqələndirilməsi və məqsədəuyğun şəkildə işlədilməsi.

Bütün təhsil illərində şagirdlərin müstəqil surətdə müxtəlif musiqi əsərlərini təhlil etmələrinə, notu üzündən oxumaq vərdişlərinin inkişafına diqqət vermək lazımdır. Şagirdlərə notu üzündən oxumaq işi tapşırılarkən, onlara orta tempdə, o qədər də mürəkkəb olmayan əsərlərin verilməsi məsləhət görülür.

Müəllim ilk dərslərdən şagirdin fiziki imkanlarına diqqətlə yanaşmalıdır. Qammaların keçirilməsi şagirdlərin çalğı texnikasının inkişaf etdirilməsində, pyeslərdə tonallığın təyin edilməsində, alterasiya işarələrinin mənimsənilməsində ixtisas dərsinin zəruri olan bir vasitəsidir. Qammaların tədrisində (bütün siniflərə aid major və minor qammalarının və arpeciolarının keçilməsində) barmaqların qoyulması hər bir müəllim tərəfindən müxtəlif üsullarla (özünəməxsus xüsusi applikatura ilə) göstərilə bilər. Lakin bunların metodiki cəhətdən məqsədəuyğun şəkildə, ümumi qaydada müəyyənləşdirilməsi tövsiyə olunur.

Tar ixtisası fənni üzrə Do major, lya minor, bir, iki və üç işarəli major və minor qammaları daxil edilməklə qammaların tədrisi nəzərdə tutulmuşdur. Bunlar hər sinfin səviyyəsinə və şagirdlərin ifaçılıq texnikasına münasib müxtəlif tərzdə (ştrixlərlə) çalınmalıdır. Şagirdlərin qammalar üzrə ifa qabiliyyətini inkişaf etdirmək məqsədilə müəllim onları sinif məşğələləri zamanı müntəzəm olaraq ardıcıl surətdə keçməlidir.

İxtisas fənninin tədrisində etüdlərin keçilməsi də əsas şərtlərdən biridir. Bu, digər musiqi alətlərində olduğu kimi tarın da texniki imkanlarını şagirdlərə daha yaxşı mənimsətmək məqsədilə öyrədilir. Etüdlər barmaqlardakı çəldliyin və dəqiq ritmin bərpa edilməsinə böyük təsir göstərən bir vasitədir. Nəzərə almaq lazımdır ki, pyeslərin şagirdlər üçün seçilməsində olduğu kimi, burada da müəllim mülahizəsinə görə hər bir şagirdin bacarığına, onun ifaçılıq texnikasına uyğun olaraq etüdlər seçilməlidir. Pyeslərdə olduğu kimi etüdlərdə də bütün nüanslara diqqət verilməlidir. Müəllim şagirdə etüdü əvvəlcə ağır-ağır çaldırıb tanış etdikdən sonra təsadüf edilən nüanslar haqqında bəzi göstərişlər verə bilər. Hər bir etüdə uyğun ştrixlərin işlədilməsi, müəllimin mülahizəsi ilə bunların müxtəlif tərzdə çalınması şagirdin texniki inkişafına müsbət təsir göstərən mühüm bir vasitədir.

İŞ PLANININ TƏRTİBİ

Müəllim iş planı tərtib edərkən tədris proqramına uyğun olaraq iş planının ardıcıl aparılması prinsipini əsas tutmalıdır. O, şagirdin musiqi-ifaçılıq imkanlarına və onun yaş xüsusiyyətlərinə uyğun gələn əsərləri iş planına daxil etməlidir. Repertuarın əsassız surətdə mürəkkəbləşdirilməsinə yol verilməməklə yanaşı, bəzi hallarda, əgər pedaqoji cəhətdən məqsədəuyğundursa, növbəti sinfin təhsil səviyyəsinə aid olan bəzi əsərləri iş planına daxil etmək mümkündür. Proqramda siniflər üzrə tövsiyə olunan pyeslərin siyahısı verilmişdir. Şagirdlərin ifaçılıq bacarıqlarını nəzərə alaraq müəllim onların iş planını başqa əsərlərlə əvəz edib tamamlaya bilər. Əlbəttə ki, bu əsərlər lazımi bədii tələblərə cavab verməli, mürəkkəblik dərəcəsi etibarilə şagirdin ifaçılıq imkanlarına uyğun olmalıdır.

İş planı not və muğam ixtisası üzrə tədris ilinin birinci və ikinci yarımilliyinin başlanğıcında tərtib edilərək şöbə müdiri tərəfindən yoxlanılıb təsdiq olunur. Müəllim ixtisas fənni üzrə iş planını tərtib edərkən şagirdin ifaçılıq qabiliyyətini və onun sinfini nəzərə alaraq, dərslikdən lazım olan nömrələrin, qammaların və pyeslərin ifa edilməsi haqqında bir sıra müxtəlif qeydlər etməlidir. Muğam fənni üzrə iş planı ixtisas fənninə aid olan qeydlərdən sonra əlavə edilir. İş planı təsdiq olunduqdan sonra şagirdlərin fərdi vərəqələrinə köçürülür və şöbə müdiri tərəfindən təsdiq edilir.

MÜVƏFFƏQİYYƏTİN HESABA ALINMASI VƏ ŞAGİRDLƏRİN ÇIXIŞLARI

Tədris ili ərzində müəllim şagirdlərin müvəffəqiyyətləri haqqında ay ərzində bir neçə dəfə qiymətləndirmə aparmalıdır. Hər bir şagird, tədris ili ərzində ən azı iki dəfə, yəni birinci və ikinci yarımildə çıxış etməlidir. Tədris ilinin birinci və ikinci yarımillik qiymətləri əsasında şagirdlərə illik və yekun qiymətlər verilir.

İlin ikinci yarısından başlayaraq V siniflər üçün dinləyiş təşkil edilir. Həmin dinləyişdə təsadüf edilən bəzi nöqsanlar aşkar edildiyi zaman növbəti dinləyiş üçün bunların aradan qaldırılması tapşırılır.

III, V siniflər üçün tədris ilinin axırında keçirilən imtahanda, I, II və IV siniflər üçün isə yekun akademik konsertlərdə keçirilən dinləyişdə qiymətləndirmə aparılır. Məktəbi bitirən şagirdlər buraxılış imtahanında muğam ixtisası müəlliminin mülahizəsinə görə bütün tədris illəri ərzində keçdiyi muğamlardan birini ifa etməlidir.

QISA METODİKİ GÖSTƏRİŞLƏR

Şagirdin fiziki imkanlarına və yaş göstəricisinə uyğun olaraq musiqi alətinin seçilməsi ən mühüm məsələlərdən biridir. Şagird üçün musiqi alətlərinin seçilməsi, tar tədrisinin başlanmasında zəruri olan ilkin mərhələdir. Çünki musiqi alətinin düzgün seçilməməsi şagirdin tarı düzgün tuta bilməməsinə və ümumi vəziyyətin pozulmasına səbəb ola bilər.

Müəllim şagird üçün münasib tar aləti seçərkən, onun yüngül və kiçik həcmdə olmasına, mizrabın uzun və kobud olmamasına və s. bu kimi cəhətlərə diqqət yetirməlidir.

TAR İLƏ TANIŞLIQ

İlk dərsdə müəllim şagirdi tar ilə tanış etməli, hissələrinin adlarını ona öyrətməli, tarın tarixi və tanınmış ifaçıları haqqında ümumi məlumat verməlidir. Bundan sonra bu hissələrin bəzi spesifik xüsusiyyətləri haqqında da müəyyən məlumatlar verildikdən sonra tarın düzgün tutulması və ümumi vəziyyət haqqında göstərişlər verilməlidir.

Müəllim şagirdə tarın sinədə düzgün vəziyyətdə tutulmasını öyrədərkən bədənin düzgün saxlanılmasına, oturuşun normal vəziyyətdə olmasına, sağ qolun dirsək tərəfdən həddindən artıq yuxarı və ya aşağı saxlanılmamasına, sağ əlin və biləyin normal vəziyyətdə olmasına və s. bu kimi məsələlərə xüsusi diqqət yetirməlidir. Sağ əli sıxmadan, sərbəst halda mizrabın tutulması da əsas şərtlərdən biridir.

Sol əlin və barmaqların düzgün vəziyyəti, tarın ifasında işlənən üç barmağın vəziyyəti və bunların sıra ilə pərdələrə doğru normal istiqamətdə qoyulması və s. haqqında müəllim tərəfindən verilən izahatın, müxtəlif əyani göstərişlərin çox böyük əhəmiyyəti vardır.

Təhsilin başlanğıc mərhələsində (təqribən 2 – 3 həftə ərzində) sağ və sol əlin vəziyyətini müəyyənləşdirmək məqsədilə məşğul olmaq, mizrab vasitəsilə açıq simlərdən səs çıxarmaq, eləcə də tremola hazırlamaq üzərində işləmək məsləhət görülür. Bu mərhələdən sonra açıq simlərdə əvvəlcə üst (п), daha sonra üst və alt (пv) mizrablarla məşğələləri ağır tempdə ifa etmək lazımdır.

MİZRABLARIN VURULMASI VƏ TREMOLA HAZIRLIĞI

Mizrab sıxılmadan və əzələ gərginliyi olmadan sərbəst tutulmalıdır. Şagirdi elə alışdırmaq lazımdır ki, sağ biləyi sıxmadan mizrabı sərbəst saxlaya bilsin. Beləliklə, üst-alt mizrabların vurulması üçün şərait yaranmış olur. Bu zaman müəllim şagirdə üst-alt mizrabların simə bir qədər aralı məsafədən zərblə vurulmasını və həmin mizrabla tarın üzünə dəyməməsini tapşırmalıdır. Şagirdlərə boş simlər üzərində aparılan məşğələlərdən sonra barmaqların pərdələr üzərində qoyulması qaydasını öyrətmək lazımdır.

Mizrabların sürətinin dərslikdə olduğu kimi tədricən artırmaq vasitəsilə məşğələlərdən istifadə edilməlidir.

ŞTRİXLƏR HAQQINDA

Ştrixlər ifa olunan əsərin məzmununa, ruhuna, onun rəngarəngliyinə, cazibədar səslənməsinə və s. cəhətlərə xidmət etməlidir. Belə olduğu halda ştrixlərin ifa zamanı yerli-yerində işlədilməsi nəzərdən qaçmamalıdır. Məsələn, ola bilər ki, əsərin müəyyən bir frazası legato ifa olunsa daha maraqlı olar. Məhz buna görə də həmin frazadakı notlar bir mizraba, yəni tremolanın arası kəsilmədən çalınmalıdır.

APPLİKATURA

Applikatura – barmaqların pərdələr üzərində münasib tərzdə sıra ilə düzülüşü deməkdir. Əsərin ifası zamanı barmaqların düzgün qoyuluşuna ciddi fikir verilməlidir. Applikatura əsərin

müəllifi tərəfindən təyin edilərsə, onu göstərildiyi kimi saxlamaq məsləhət görülür. Əgər applikatura əsərin müəllifi tərəfindən təyin edilməyibsə, bu zaman barmaq yerləri ixtisas müəllimi tərəfindən müəyyənləşdirilməlidir. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, 3-cü barmaqdan sonra, yenə 3-cü barmağın və ya 2-ci barmaqdan sonra, yenə 2-ci barmağın təkrarına yalnız müstəsna hallarda yol verilə bilər. Bəzən melodiyanın ahəngdar səslənməsi üçün 2-ci barmağın işlədilməsi lazım gəlir çünki 2-ci barmaq başqa barmaqlara nisbətən daha qüvvətlidir və pərdəyə daha möhkəm oturur.

QAMMALARIN TƏDRİSİ

Qammaların keçilməsi tarın tədrisi üçün zəruri bir vasitədir. Qammaların çalınmasında hərəkət edən barmaqlar yalnız tarın 1-ci pozisiyasını deyil, bir çox pozisiyaları əhatə etməlidir. Lakin aşağı sinif şagirdlərinin ifaçılıq texnikasına münasib (birinci sinif şagirdlərinin tar dərsliyindən və nəzəri dərslərdən keçdikləri materialı nəzərə alaraq) müəyyən edilmiş qammalar arpecioları ilə birlikdə 1-ci pozisiyada öyrədilir. Bunlar birinci sinifdə 1-ci pozisiyada çərək və səkkizlik notlarla, ikinci sinifdə isə iki oktava həcmində çərək və səkkizlik notlarla ağır tempdə ifa olunur.

Tar ixtisası fənni üzrə Do major, lya minor, bir, iki və üç işarəli major və minor qammaları daxil edilməklə qammaların tədrisi nəzərdə tutulmuşdur.

Ümumi qayda üzrə major qammalarını arpecioları ilə birlikdə əvvəlcə çərək notlarla tremola ilə, sonra səkkizlik notlarla üst mizrabla, nəhayət onaltılıq notlarla yenə də üst mizrabla, ayrıca olaraq hər birini iki dəfə, lakin minor qammalarını isə natural, harmonik və melodik şəkildə həmin ştrixlə hərəsini bir dəfə (arpecioları iki dəfə) təkrar etməklə çaldırmaq lazımdır. Minor qammalarının 3 halda ifa olunmağı zəruridir.

Qeyd etmək lazımdır ki, bütün qammalarda çərək notların çalınması üçün tremola edilən zaman mizrabın üzülməməsinə, yəni arası kəsilmədən birləşmiş halda (legato) olmasına xüsusi diqqət verilməlidir.

MƏŞĞƏLƏLƏR VƏ ETÜDLƏR

Tarın tədrisində məşğələlərin və etüdlərin keçilməsi əsas şərtlərdən biridir. Başqa musiqi alətlərində olduğu kimi bunlar tarın texniki imkanlarını şagirdlərə daha yaxşı mənimsətmək məqsədilə öyrədilir. Etüdlər barmaqlardakı cəldliyin, çevikliyin, texniki ifaçılıq məharətinin inkişafına, müxtəlif tərzdə vurulan mizrablarla işlədilən barmaqların birlikdə uyğun və sərbəst hərəkətinə, möhkəm və dəqiq ritmin bərpa edilməsinə və s. müsbət təsir göstərən bir vasitədir.

S. Rüstəmovun “Tar məktəbi” dərsliyində verilmiş etüdlərin tarın tədrisində böyük əhəmiyyəti vardır. Eyni zamanda həmin kitabda verilmiş (aşağı və yuxarı sinif şagirdləri üçün) bir sıra məşğələlərin də keçilməsi zəruridir. “Tar məktəbi” dərsliyindən başqa S. Rüstəmovun “Tar üçün melodik etüdlər”, A. Gərayın “Muğam etüdləri” məcmuələrindən, Ə. Məmmədlinin “Tar üçün etüdlər”, habelə F. Volfart, Q. Kayzer və F. Mazasın skripka üçün yazdıqları məcmuələrdən də istifadə edilə bilər.

MUĞAM İXTİSASI HAQQINDA

Azərbaycan xalq musiqi sənətinin ən parlaq yaradıcılıq nümunəsi muğamlardır. Bunlar musiqimizin təməlidir. Muğam improvizasiya yolu ilə yayılmış zəngin bir xəzinədir. Azərbaycan xalq musiqisi, öz spesifik xüsusiyyətlərinə görə muğamlardan, mahnılardan, təsniflərdən, rəqslərdən, rənglərdən, şikəstə və aşıq musiqisindən ibarət bir sıra musiqi janrlarına mənsubdur. Ona görədir ki, tar sinfinin muğam ixtisası proqramına muğamların tərkib hissələrini əhatə edən bir çox xalq mahnıları, rəngləri, ritmik muğamları və rəqsləri əlavə edilmişdir.

Muğamın birinci sinif şagirdinə öyrədilməsi olduqca çətindir. Bunu nəzərə alaraq birinci sinif proqramına muğamla sıx bağlı olan bir çox mahnılar, rənglər, rəqslər daxil edilmişdir.

Asandan çətinə doğru prinsipinə əsaslanaraq birinci sinif şagirdinə müxtəlif növ məşğələlər keçmək lazımdır. Belə məşğələlər hər bir müəllimin öz mülahizəsinə görə tərtib edilərək tədris olunmalıdır.

BİRİNCİ SİNİF (NOT)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:

I YARIMİL – tar ilə tanışlıq, tarın düzgün tutulması, açıq simlər üzərində məşğələlərin keçilməsi və barmaqların qoyulması, not işarələrinin mənasının öyrədilməsi qaydaları (1-ci pozisiyanın notları ilə tanışlıq).

S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyinin 1-ci nömrəsindən 30-cu nömrəsinə qədər keçməli.

II YARIMİL – iki oktava həcmində do səsinə kimi notlarla tanışlıq. Do major (C Dur), Fa major (F Dur), Re major (D Dur), re minor (d moll) qammalarını arpecioları ilə birlikdə I pozisiyada çərək və səkkizlik notlarla ağır tempdə çalmalı.

S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyinin 30-cu nömrəsindən 62-ci nömrəsinə qədər keçməli.

Müəllim istedadlı və qavrama qabiliyyətli şagirdlərə proqrama uyğun olaraq tədris ili ərzində 6 – 8 pyes keçməli.

Tədris zamanı müəllimin məqsədi hər bir şagirdin bünövrəsini mükəmməl qurmaq, onu düzgün istiqamətə yönəltməkdir.

TƏXMİNİ REPERTUAR

AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

Ü. Hacıbəyli	Yaxşı yol	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər məcmuəsi", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Pilotlar	(Yenə oradan)
	Beşik mahnısı	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 43, "Azərnəşr", Bakı – 1962.

F. Əmirov	Qatar	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Quşlar	(Yenə oradan)
	Məktəblilər nəğməsi	(Yenə oradan)
	Marş	(Yenə oradan)
	Zarafat	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
C. Hacıyev	Qəmli nəğmə	T. Atakişiyev və Y. Barştak, “Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı”ndan № 39, “Azərnəşr”, Bakı – 1962.
C. Cahangirov	Köhlən atım	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
S. Ələsgərov	Sözsüz mahnı	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
Ə. Abbasov	Nəğmə	T. Atakişiyev və Y. Barştak, “Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı”ndan № 14, “Azərnəşr”, Bakı – 1962.
M. Əhmədov	Melodiya	Yenə oradan № 27
T. Bakıxanov	Günəş	“Uşaq mahnıları”, “Azərnəşr”, Bakı – 1968.
R. Mustafayev	Güllər	(Yenə oradan)
T. Hacıyev	Balaca neftçiyəm	(Yenə oradan)
M. Nəsirbəyov	Yağış	T. Atakişiyev və Y. Barştak, “Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı”ndan № 12, “Azərnəşr”, Bakı – 1962.
V. Adıgözəlov	Kiçik marş	S. Hacıyev, O. Quliyev “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
O. Zülfüqarov	Cü-cü	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Saat	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Maşınımı sürürəm	N. Kazımov, “Pedaqoji təcrübə” dərs vəsaiti, Bakı – 2007;
	İdman	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı –

	Qar yağır	2020; (Yenə oradan)

XARİCİ ÖLKƏ BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

D. Kabalevski	Kiçik polka	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
	Marşsayağı	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 6, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
N. Preobrajenski	Günəş işığı ilə	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 36, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
N. Baklanova	Rus xalq mahnısı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", III cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Ecoprint", Bakı – 2017
M. Magidenko	Pyes	(Yenə oradan)
A. Muhəmmədov	Küknar ağacı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
T. Zaxarina	Polka	(Yenə oradan)
M. Krasev	Küknar ağacı	(Yenə oradan)
	Şən qazlar	(Yenə oradan)
V. İvannikov	Gənc döyüşçü mahnısı	N. Nəsirbəyov "Musiqi təlimi" dərsliyi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976.
V. Neçayev	Nəğmə	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
P. İvanov və Patkoviç	Toz ağacı	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 51, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
Litva xalq mahnısı	İki cücə	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
Rus xalq mahnısı	Bağda və ya bostanda	(Yenə oradan)
Ukrayna xalq mahnısı	Ah, çiqune, çiqune	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə

		bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
Belarus xalq mahnısı	Savka və Qrişka	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
Çex xalq mahnısı	Yaşıl çəmənlikdə	(Yenə oradan)
Ç. Küi	Məzəli	(Yenə oradan)
A. Filippenko	Mahnı	(Yenə oradan)
V. Kalinnikov	Durna	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
	Kölgələr	(Yenə oradan)
A. Komarovski	Mahnı	(Yenə oradan)
A. Eşpay	Bülbül	(Yenə oradan)
İ.S. Bax	Menuet	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 41, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
	Burre	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 55, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
L. Bethoven	Mahnı	T. Atakişiyev və Y. Barştak, "Skripkada çalmaq üçün ibtidai tədris kitabı"ndan № 49, "Azərnəşr", Bakı – 1962.
V. Motsart	Çobanın mahnısı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015

Qeyd: *Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

BİRİNCİ SİNİF (MUĞAM)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:

I YARIMİLDƏ proqramda verilən təxmini repertuardan 3 – 4 kiçik həcmli Azərbaycan xalq mahnıları, rəqsləri və rəngləri keçməli.

II YARIMİLDƏ proqramda verilən təxmini repertuardan 6 – 8 Azərbaycan xalq mahnıları,

rəqsləri və rəngləri keçməli.

Azərbaycan xalq mahnıları

Evləri var xana-xana
Laylay
Aman ovçu
Küçələrə su səpmişəm
Qubanın ağ alması
Laçın
Sona xanım
Ay gözəl-gözəl
Sudan gələn sürməli qız
Azərbaycan (aşıq mahnısı)

Azərbaycan xalq rəqsləri

Darçını
Yüzbiri
Gülgəzi
Uzundərə
Brilyant
Qəşəngi
Nəlbəki
Bəxtəvəri
Azərbaycan
Yaylıq

Rənglər

Bayatı-Kürd rəngi
Mahur-Hindi rəngi
Rast rəngi
Qatar rəngi
Bayatı-Şiraz rəngi
Çahargah rəngi
Şur rəngi
Kürd-Şahnaz rəngi
Şüştər rəngi
Segah rəngi

***Qeyd:** Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

AKADEMİK DİNLƏYİŞLƏR

I yarımildə yanvar ayında keçirilən qapalı dinləyişin tələbatı:

keçilənlərin ətrafında sorğu;
dərslikdən üç məşğələ çalmalı;
iki müxtəlif xarakterli pyes ifa etmək.

II yarımildə iyun ayında keçirilən akademik dinləyişin tələbatı:

etüdvari bir nömrə (əzbər);
üç müxtəlif xarakterli pyes;
iki mahnı, rəng və ya rəqs çalmalı.

Qeyd: *Tədris ili ərzində şagirdin qiymətləndirilməsi dinləyiş və imtahan komissiyasının rəyilə üst-üstə düşməli və müəllimin fikri nəzərə alınmalıdır.*

İKİNCİ SİNİF (NOT)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:

I YARIMİL – tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi. Do major (C Dur), Fa major (F Dur) qammalarını iki oktava həcmində çərək və səkkizlik notlarla ağır tempdə çalmalı.
S.Rüstəmovun “Tar məktəbi” dərsliyinin 62-ci nömrəsindən 85-ci nömrəsinə qədər keçməli.

II YARIMİL – Mi bemol major (Es Dur), re minor (d moll) qammalarını iki oktava həcmində çərək və səkkizlik notlarla ağır tempdə çalmalı.
S.Rüstəmovun “Tar məktəbi” dərsliyinin 85-ci nömrəsindən 106-cı nömrəsinə qədər keçməli (88-ci və 89-cu nömrələri keçməmək şərtilə).

Tədris ili ərzində 6 – 8 pyes keçməli.

Qeyd: *Yuxarıda qeyd olunan qammaları müəllim şagirdin texniki imkanlarını nəzərə alaraq onaltılıq notlarla keçə bilər.*

TƏXMİNİ REPERTUAR
AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

Ü. Hacıbəyli	Axşam oldu	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Vətən ordusu	R. Əzizov, “Azərbaycan

		bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Ey səba yeli (duet)	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər məcmuəsi", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Qızlar xoru (duet)	(Yenə oradan)
M. Maqomayev	Qəmgin mahnı	(Yenə oradan)
A. Zeynallı	Beşik mahnısı	(Yenə oradan)
Q. Qarayev	Sülh haqqında mahnı	M. Kərimov, "Pyeslər məcmuəsi", "Oka Ofset" nəşriyyatı, Bakı – 2005
	Gənclik mahnısı	(Yenə oradan)
	Kiçik vals	(Yenə oradan)
F. Əmirov	Bizim həyət	"Bip-bipin nəğməsi", Azərnəşr, Bakı – 1962.
	Bip-bipin nəğməsi	(Yenə oradan)
	Quzum	(Yenə oradan)
T. Quliyev	Lay-lay	M. Kərimov, "Pyeslər məcmuəsi", "Oka Ofset" nəşriyyatı, Bakı – 2005
S. Rüstəmov	Marş	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Ağ kəpənək	(Yenə oradan)
	Quzum	(Yenə oradan)
	Uşaq və dovşan	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Bağçamız	(Yenə oradan)
	Mahnı lya minor	(Yenə oradan)
C. Cahangirov	Uşaqlar	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
M. Əhmədov	Bayram mahnısı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Zarafat	(Yenə oradan)
	Tapmaca – nəğmə	(Yenə oradan)
	Balacalar marşı	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;

A. Rzayeva	Mahnı	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Sürücü	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Bizim zəmi	(Yenə oradan)
	Balaca kapitan	(Yenə oradan)
Ə. Abbasov	Aşıqsayağı	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976
O. Zülfüqarov	Nənə	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Payız	(Yenə oradan)
	Qorxaqlıq	(Yenə oradan)
	Kuklam	(Yenə oradan)
R. Şəfəq	Kosmos və mən	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
T. Hacıyev	Balaca neftçiyəm	Q. Məmmədov, “Pyeslər məcmuəsi”, “Renessans – A” nəşriyyat evi, Bakı – 2020

XARİCİ ÖLKƏ BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

İ. Rozenfeld	Uçuşa	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, I cild “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı-MBM NPN, 2015
L. Koqan	Yeni il yolkası	M. Kərimov, “Pyeslər məcmuəsi”, “Oka Ofset” nəşriyyatı, Bakı – 2005
M. Qlinka	Bülbül	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, I cild “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı-MBM NPN, 2015
P. Çaykovski	Üzümlük	(Yenə oradan)
	Rəqs	(Yenə oradan)
	Durna	(Yenə oradan)
A. Lyadov	Zarafat	(Yenə oradan)
L. Bekman	Küknar ağacı	(Yenə oradan)
F. Leşinskaya	Polka	(Yenə oradan)

Q. Persell	Ariya	(Yenə oradan)
V. İvannikov	Hörümçək	(Yenə oradan)
N. Baklanov	Etüd	(Yenə oradan)
	Marş	(Yenə oradan)
A. Qedike	Rəqs	(Yenə oradan)
S. Maykapar	Balaca komandir	M. Kərimov, "Pyeslər məcmuəsi", "Oka Ofset", Bakı – 2005

Qeyd: *Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

İKİNCİ SİNİF (MUĞAM)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi;
Bayatı-Kürd və Mahur-Hindi muğamlarını sadə barmaqlarla aşağıdakı şöbələrlə keçməli:

Bayatı-Kürd: Bayatı-kürd
Bayatı-əcəm
Azərbaycan ilə ayaq

Mahur-Hindi: Bərdaşt
Mayə
Üşşaq
Hüseyni
Vilayəti
Mahura ayaq

TƏDRİS İLİ ƏRZİNDƏ KEÇİRİLƏN TEXNİKİ DİNLƏYİŞLƏR

Noyabr ayı – qamma, etüd və musiqi terminləri.
Mart ayı – qamma, etüd və musiqi terminləri.

AKADEMİK DİNLƏYİŞLƏR

I yarımildə (yanvar) keçirilən akademik dinləyişin tələbatı:

üç müxtəlif xarakterli pyes;
bir muğam.

II yarımildə (iyun) keçirilən akademik dinləyişin tələbatı:

üç müxtəlif xarakterli pyes;
bir muğam.

Qeyd: *Tədris ili ərzində şagirdin qiymətləndirilməsi dinləyiş və imtahan komissiyasının rəyilə üst-üstə düşməli və müəllimin fikri nəzərə alınmalıdır.*

ÜÇÜNCÜ SİNİF (NOT)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi.
S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyindən 107 və 122 nömrəli etüdləri keçməli.
S.Rüstəmovun "Tar üçün melodik etüdlər" məcmuəsindən il ərzində 2 – 4 etüd keçməli.

I YARIMİL – Do major (C Dur) - lya minor (a moll), Sol major (G Dur) - mi minor (e-moll) qammalarını iki oktava həcmində çərək, səkkizlik və onaltılıq notlarla ağır tempdə çalmalı.
S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyinin 106-cı nömrəsindən 138-ci nömrəsinə qədər keçməli.

II YARIMİL – Fa major (F Dur), re minor (d moll) qammalarını iki oktava həcmində çərək, səkkizlik və onaltılıq notlarla ağır tempdə çalmalı.
S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyinin 138-ci nömrəsindən 158-ci nömrəsinə qədər keçməli.
Tədris ili ərzində 6 – 8 pyes keçməli.

TƏXMİNİ REPERTUAR
AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

Ü. Hacıbəyli	Döyüşçülər marşı	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər məcmuəsi", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Əsgərin ariyası "Arşın mal alan" operettasından	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər məcmuəsi", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Əsgərin şadlığı "Arşın mal alan" operettasından	A. Abbasov "Balaca tarzən", Tar ilə fortepiano üçün

		köçürmə və işləmələr, “Ecoprint” nəşriyyatı, Bakı – 2017.
	Qızların xoru (II pərdə) “Leyli və Məcnun” operasından	M.Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Qızların xoru – duet (IV pərdə) “Leyli və Məcnun” operasından	(Yenə oradan)
	Aşıqsayağı	N. Kazımov, “Tar ilə fortepiano üçün pyeslər” məcmuəsi. “Çaşıoğlu”, Bakı – 1999
Q. Qarayev	Dəniz neftçilərinin mahnısı	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Dəniz neftçilərinin mahnısı (duet)	S. Sultanov, Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, “Pyeslər məcmuəsi” “Aspoliqraf” nəşriyyatı, Bakı – 2014
F. Əmirov	Skertso	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Azərbaycan	M. Kərimov, “Pyeslər məcmuəsi”, “Oka Ofset” nəşriyyatı, Bakı – 2005
	Noktürn	(Yenə oradan)
S. Hacıbəyov	Mingəçevir haqqında mahnı	“Azərbaycan bəstəkarlarının seçilmiş əsərləri”ndən
	Oynaq topum	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
Niyazi	Marş	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər məcmuəsi”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Laylay	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
T. Quliyev	Baxçamız	(Yenə oradan)
	Laylay	M. Kərimov, “Pyeslər məcmuəsi”, “Oka Ofset” nəşriyyatı, Bakı – 2005
	Vətən haqqında mahnı	“Azərbaycan bəstəkarlarının seçilmiş əsərləri”ndən.
	Moskva haqqında mahnı	(Yenə oradan)
Ə. Bədəlbəyli	Marş	Pyeslər məcmuəsi, İşıq nəşriyyatı, Bakı – 1976.

C. Cahangirov	Vətənimdir	Mahnılar məcmuəsi, Azərnəşr, Bakı – 1966
R. Hacıyev	Gənclik marşı	“Azərnəşr”, Bakı, 1958
R. Mustafayev	Mən neftçiyəm	Mahnılar məcmuəsi, Azərnəşr, Bakı – 1965
X. Mirzəzadə	Təzə il nəğməsi	“Azərbaycan bəstəkarlarının seçilmiş əsərləri”ndən
T. Hacıyev	Xəzər	(Yenə oradan)
Q. Hüseynli	Cücələrim	N. Kazımov, “Tar ilə fortepiano üçün pyeslər” məcmuəsi. “Çaşıoğlu”, Bakı – 1999
S. Rüstəmov	Dəstə rəhbəri	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Şanlı ordumuz	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Sərhədçilərin marşı	N. Kazımov, “Tar ilə fortepiano üçün pyeslər” məcmuəsi. “Çaşıoğlu”, Bakı – 1999
	Marş (duet)	S. Hacıyev, O. Quliyev Pyeslər məcmuəsi “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976;
	Layla	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Alagöz	(Yenə oradan)
	Moskva illəri	“Könül mahnısı” məcmuəsi, Azərnəşr, Bakı – 1958.
	Düşərgəmiz	R. Mirişli, “Kamança məktəbi” dərsliyi, № 61.
O. Zülfüqarov	Sərçə	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Gənc futbolçular	“Azərbaycan bəstəkarlarının seçilmiş əsərləri”ndən
R. Mirişli	Bayram axşamlarında	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
Ə. Abbasov	Şur ladına pyes	S. Hacıyev, Pyeslər toplusu (II hissə), “Orxan” NPN, Bakı – 2003
A. Rzayeva	Vətənpərvərlər marşı	(Yenə oradan)
	Zınqırovlar	R. Əzizov, “Azərbaycan

		bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
B. Kərimov	Səhərcik	Pyeslər "Azərnəşr" Bakı, 1971
C. Quliyev	Əsgər marşı	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
E. Sabitoğlu	Sıravi Əhməd	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Balıqçılar nəğməsi	Lirik mahnılar məcmuəsi, "Azərnəşr", Bakı – 1965
H. Nəcəfova	Azərbaycan	Mahnılar məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1975.

XARİCİ ÖLKƏ BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

İ. Haydn	Andante	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
V. Motsart	Vals	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
	Laylay	(Yenə oradan)
	Volınka	(Yenə oradan)
V. Jiqalov	Latış xalq rəqsi	(Yenə oradan)
A. Rubinşteyn	Trepak	(Yenə oradan)
A. Jilinskis	Latış xalq polkası	(Yenə oradan)
D. Şostakoviç	Rəqs	(Yenə oradan)
	Yaxşı gün	(Yenə oradan)
	Qəmgin mahnı	(Yenə oradan)
K. Veber	Rəqs	(Yenə oradan)
R. Şuman	Kiçik romans	N. Kazımov, "Pyeslər məcmuəsi" tar ilə fortepiano üçün köçürmələr, Bakı – 1995
M. Qlinka	Polka	N. Kazımov "Pedaqoji təcrübə", Bakı – 2007.
	Torağay	"Azərnəşr", Bakı – 1953.
A. Qedike	Marş	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015

İ. Dunayevski	Vətən haqqında mahnı	(Yenə oradan)
A. Petrov	Mənim qəlbimdə rahatlıq yoxdur	(Yenə oradan)
N. Baklanova	Mazurka	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
	Yallı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", I cild "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı-MBM NPN, 2015
D. Arakişvili	Gürcü ləzginkası	(Yenə oradan)
V. Loktev	Dostluq haqqında mahnı	(Yenə oradan)
Ş. Quno	Marş	(Yenə oradan)
A. Coys	Payız yuxusu	"Musiqi" nəşriyyatı, Kiyev – 1958

Qeyd: *Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

ÜÇÜNCÜ SİNİF (MUĞAM)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili ərzində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi;
Rast və Bayatı-Şiraz muğamlarını aşağıdakı şöbələrlə keçməli.

Rast:
Bərdaşt
Mayə
Üşşaq
Hüseyni
Vilayəti
Rasta ayaq

Bayatı-Şiraz:
Bərdaşt
Mayə
Nişibi-fəraz
Bayatı-İsfahan
Bayatı-Şiraza ayaq

TƏDRİS İLİ ƏRZİNDƏ KEÇİRİLƏN TEXNİKİ DİNLƏYİŞLƏR

Noyabr ayı – qamma, etüd və musiqi terminləri.

Mart ayı – qamma, etüd və musiqi terminləri.

AKADEMİK DİNLƏYİŞLƏR

I yarımildə yanvar ayında keçirilən akademik dinləyişin tələbatı:

üç müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır);
bir muğam.

II yarımildə iyun ayında keçirilən akademik dinləyişin tələbatı:

üç müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır);
bir muğam.

Qeyd: *Tədris ili ərzində şagirdin qiymətləndirilməsi dinləyiş və imtahan komissiyasının rəyilə üst-üstə düşməli və müəllimin fikri nəzərə alınmalıdır.*

DÖRDÜNCÜ SİNİF (NOT)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi.
İl ərzində 2 – 4 etüd keçməli (aşağıda göstərilən dərsliklərdən istifadə etməklə).
S.Rüstəmovun “Tar üçün melodik etüdlər”.
A.Gəray “Muğam etüdləri”.
Ə.Məmmədli “Tar üçün etüdlər”.

I YARIMİL – Re major (D Dur) - iki oktava, si minor (h moll) qammalarını bir oktava həcmində çərək, səkkizlik və onaltılıq notlarla çalmalı (müəllim bacarıqlı şagirdlərə qammaları müxtəlif ştrixlərlə keçə bilər).
S.Rüstəmovun “Tar məktəbi” dərsliyinin 158-ci nömrəsindən 173-cü nömrəsinə qədər keçməli.
II YARIMİL – Si bemol major (B Dur) bir oktava, sol minor (g moll) iki oktava həcmində çərək, səkkizlik və onaltılıq notlarla çalmalı (müəllim bacarıqlı şagirdlərə qammaları müxtəlif ştrixlərlə keçə bilər).
S.Rüstəmovun “Tar məktəbi” dərsliyinin 173-cü nömrəsindən 187-ci nömrəsinə qədər keçməli.
Tədris ili ərzində 6 – 8 pyes keçməli.

TƏXMİNİ REPERTUAR

AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

Ü. Hacıbəyli	Rəqs "Leyli və Məcnun" operasından	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı – 2019
	Cəngi	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri" (I kitab), Bakı, "Şur, Cik-cik" 1993.
	Asiyanın rəqsi "Arşın mal alan" musiqili komediyasından	"Azərnəşr", Bakı – 1953.
	Telli, Asiya, Gülçöhrənin triosu "Arşın mal alan" musiqili komediyasından	M. Müzəffərov, İ"ki tar və fortepiano üçün pyeslər məcmuəsi", Bakı – "Mütərcim", 2014
	Gülçöhrənin naləsi "Arşın mal alan" musiqili komediyasından	S. Sultanov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri" pyeslər məcmuəsi, "Aspoliqraf", Bakı – 2014.
M. Maqomayev	Yoxsullar xoru	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Yallı "Nərgiz" operasından	"Azərnəşr", Bakı – 1950.
A. Zeynallı	Rəqs "Uşaqlara məxsus süitadan"	S. Hacıyev, "Pyeslər toplusu" (II hissə), Bakı, "Orxan" NPM-2023
Q. Qarayev	Fikirli	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Ölkəm	"Azərnəşr", Bakı – 1953.
F. Əmirov	Azərbaycan elləri	Mahnılar məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1977.
	Reyhan	(Yenə oradan)
	Aslanın mahnısı "Səhər" kinofilminə yazılmış musiqidən	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Baharımsan "Gözün aydın" musiqili komediyasından	S. Hacıyev, "Pyeslər toplusu", (I hissə), Bakı, "Orxan" NPM-2003
	Lirik rəqs 12 miniatür məcmuəsindən	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı – 2019.
Z. Hacıbəyov	Mahnı "Aşıq Qərib" operasından	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014

C. Cahangirov	Gəlmədin	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
S. Rüstəmov	Vals	Y. Vəliyev, D. Quliyev, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının Tar və fortepiano üçün işlənmiş və köçürülmüş əsərləri", Bakı MTR Group, 2014
	Həkim qız	R. Əzizov, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
	Sumqayıt	"Könül mahnısı", Azərnəşr, Bakı – 1958
	Sənindir	(Yenə oradan)
T. Quliyev	Neftçilər mahnısı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Rəqs	N. Kazımov "Pedaqoji təcrübə", Bakı – 2007
	Lirik vals	M. Kərimov, "Pyeslər məcmuəsi" "Oka Ofset", Bakı – 2005
	Bakı haqqında mahnı	S. Sutalnov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri" pyeslər məcmuəsi, "Aspoliqraf" nəşriyyatı, Bakı – 2014
	Dostluq haqqında mahnı	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Qəmli mahnı "Onu bağışlamaq olarmı" kinofilmindən	"Azərnəşr", Bakı – 1966.
	Sənə də qalmaz	"Sovetski kompozitor" nəşriyyatı, Moskva 1976
C. Hacıyev	Rəqs "Vətən" operasından	"Azərnəşr", Bakı –1953.
	Laylay	Pyeslər "Azərnəşr", Bakı 1964
S. Ələsgərov	Sözsüz mahnı	"Azərnəşr", Bakı – 1950.
	Lirik mahnı	(Yenə oradan)
	Ulduzumsan	"Balaban məktəbi" dərsliyindən № 9.
	Küsmərəm	S. Hacıyev, "Pyeslər toplusu" (I hissə), Bakı "Orxan"NPM-2003
A. Rzayeva	Pyes	"Azərnəşr", Bakı – 1950
	İki pyes – I	"Azərnəşr", Bakı – 1959
	İki pyes – II	(Yenə oradan)
T. Bakıxanov	Neft fəvvarəsinin rəqsi	Azərbaycan bəstəkarların pyesləri, "Azərnəşr",

		Bakı – 1970
	Andante	(Yenə oradan)
	Nigar	Azərbaycan bəstəkarların pyesləri, “Azərnəşr”, Bakı – 1974
	Görüş yerimiz	Azərbaycan bəstəkarlarının pyesləri, “Azərnəşr”, Bakı – 1970.
H. Nemətov	Qızların rəqsi	Ə. Məmmədov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı – 2016
B. Kərimov	Segahsayağı	Pyeslər “Azərnəşr”, Bakı – 1971
	Rəqs	(Yenə oradan)
	Şənlik marşı	(Yenə oradan)
	Rondo	(Yenə oradan)
O. Quliyev	Tələbələr mahnısı	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər” məcmuəsi, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
N. Aydəmirli	Zəfər marşı	“Azərnəşr”, Bakı – 1999.
N. Əliverdibəyov	Gəncliyimiz	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı – 2019

XARİCİ ÖLKƏ BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

P. Çaykovski	Rəqs “Sonalar gülü” baletindən, iki tar və fortepiano üçün	Ə. Məmmədov, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Ziya KPM, Bakı – 2009.
	Qədim fransız mahnısı	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli” I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015.
	Neapolitan mahnısı	“Azərnəşr”, Bakı – 1953.
	İtalyan mahnısı	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər” məcmuəsi “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Şirin xəyal	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli” I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
	Sözsüz mahnı	Ə. Məmmədov Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Ziya KPM, Bakı – 2009.
N.R. Korsakov	Hind qonağının mahnısı “Sadko” operasından	“Azərnəşr”, Bakı – 1953.
S. Qulak-Artemovski	Oksananın romansı (duet)	S. Hacıyev, O. Quliyev, “Pyeslər” məcmuəsi “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.

R. Lagidze	Tbilisi haqqında mahnı (kvartet)	S. Sultanov Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri "Renessans-A" nəşriyyat evi, Bakı – 2020.
A. Alyabyev	Bülbül	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
L. Bokkerini	Menuet	Ə. Məmmədov, "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Ziya KPM, Bakı – 2009.
E. Qriq	Norveç rəqsi	Ə. Məmmədov, "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Ziya KPM, Bakı – 2009.
L. Ober	Tamburin	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
P. Şolts	Fasiləsiz hərəkət	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" II cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
D.İ. Bononçini	Rondo	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
L. Bethoven	Kontrdans	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
İ. Brams	Macar rəqsi	"Pyeslər" məcmuəsi, "Azərnəşr", Bakı – 1966.
K. Veber	Ovçuların xoru	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
Ş. Quno	Vals "Romeo və Culyetta" operasından	"Pyeslər" məcmuəsi, "Azərnəşr", Bakı – 1966.
N. Valente	Neapolitan tarantellası	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN 2015
R. Lovland	Sirli bağın mahnısı	Ə. Məmmədov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı – 2016.

Qeyd*: Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

DÖRDÜNCÜ SİNİF (MUĞAM)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili ərzində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi.
Kürdü-Şahnaz və Çahargah muğamlarını aşağıdakı şöbələrlə keçməli:

Kürdü-Şahnaz:
Şahnaz
Dilkəş
Şəddi-Şahnaz
Azərbaycan ilə ayaq

Çahargah:
Bərdaşt
Mayə
Bəstənigar
Çahargaha ayaq

"Heyratı" zərbi muğamı
"Mənsuriyyə" zərbi muğamı

TƏDRİS İLİ ƏRZİNDƏ KEÇİRİLƏN TEXNİKİ DİNLƏYİŞLƏR

Noyabr – qamma, etüd və musiqi terminləri.
Mart – qamma, etüd və musiqi terminləri.

AKADEMİK DİNLƏYİŞLƏR

I yarımil (yanvar) – Üç müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır);

Bir muğam və "Heyratı" zərbi muğamı

II yarımil (iyun) – Üç müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır);

Bir muğam və "Mənsuriyyə" zərbi muğamı

Qeyd: *Tədris ili ərzində şagirdin qiymətləndirilməsi dinləyiş və imtahan komissiyasının rəyi ilə üst-üstə düşməli və müəllimin fikri nəzərə alınmalıdır.*

BEŞİNCİ SİNİF (NOT)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili müddətində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi.
İl ərzində 2 – 4 etüd keçməli (aşağıda göstərilən dərsliklərdən istifadə etməklə).
S.Rüstəmovun "Tar məktəbi" dərsliyinin 187-ci nömrəsindən axıra qədər keçməli.
S.Rüstəmovun "Tar üçün melodik etüdlər".
A.Gəray "Muğam etüdləri".
Ə.Məmmədli "Tar üçün etüdlər".
F.Volfart, Q.Kayzer, F.Mazas – "Skripka üçün məcmuələr" (etüdlər).
Lya major (A Dur) – fa diyez minor (fis moll), Mi bemol major (Es Dur) – do minor (c moll) qammalarını çərək, səkkizlik və onaltılıq notlarla çalmalı (bacarıqlı şagirdlər qammaları müxtəlif ştrixlərlə də keçə bilər);
Tədris ili ərzində 6 – 8 pyes keçməli.

TƏXMİNİ REPERTUAR
AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

Ü. Hacıbəyli	I fantaziya	İşıq nəşriyyatı, Bakı – 1988.
	II fantaziya	İşıq nəşriyyatı, Bakı 1988.
	Rəqs "Koroğlu" operası, II pərdə	"Azərnəşr", Bakı – 1955.
	Rəqs "Koroğlu" operası, III pərdə	"Pyeslər", "Azərnəşr", Bakı – 1968.
	Rəqs "Koroğlu" operası, V pərdə	A. Gəray, Azərbaycan Dövlət Musiqi Nəşriyyatı, Bakı – 1950.
	Fraqmentlər "Koroğlu" operasından	A. Gəray – "Pyeslər" məcmuəsi, "Azərnəşr", Bakı – 1964.
	Firuzənin ariyası "Firuzə" operasından	"Azərnəşr", Bakı – 1956.
	Məcnunun atasının ariyası "Leyli və Məcnun" operasından	"Pyeslər" məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1980.
	Rəqs "Leyli və Məcnun" operasından duet	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər" məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Əsgərin ariyası	R. Quliyev, "Azərbaycan

		bəstəkarlarının əsərləri” “Adiloğlu” nəşriyyatı, Bakı – 2003.
	Sənsiz	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri” II cild, “Nil” nəşriyyatı, Bakı – 1998.
	Sevgili canan	(Yenə oradan)
	Milli marş	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Ərəb marşı “Leyli və Məcnun” operasından	(Yenə oradan)
M. Maqomayev	Rəqs “Şah İsmayıl” operasından	S. Ələsgərov, “Tar və fortepiano üçün”, Azərbaycan Dövlət Musiqi Nəşriyyatı, Bakı – 1953.
	Radio marşı	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, “Adiloğlu” nəşriyyatı, Bakı – 2003.
A. Zeynallı	Muğamsayağı	“Pyeslər” məcmuəsi, “Azərnəşr”, Bakı – 1966.
Q. Qarayev	Marş “Yeddi gözəl” baletindən	“Azərnəşr” Bakı – 1974.
	Vals “Yeddi gözəl” baletindən	“Azərnəşr”, Bakı – 1968.
	Adajio “Yeddi gözəl” baletindən	Ə. Məmmədov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı – 2016.
	Vals duet – “Xəzər neftçiləri haqqında dastan” k/f-dən	B. Müzəffərov, “İki tar və fortepiano üçün pyeslər” məcmuəsi, “Mütərcim”, Bakı – 2013.
	Aişənin rəqsi “Yeddi gözəl” baletindən	A. Gəray, “Pyeslər”, “Azərnəşr”, Bakı – 1969.
	Rəqs “İldırımlı yollarla” baletindən	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	“Səyahət” “Don Kixot” simfonik qravürlərindən	M. Kərimov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının tar ilə fortepiano üçün işlənmiş əsərləri”, OKA Ofset, Bakı – 2005.

	Şən əhvalat	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014.
F. Əmirov	Kor ərəbin mahnısı "Şeyx Sənan" dramına yazılmış musiqidən	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	Lay-lay	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	Azərbaycan	M. Kərimov, "Pyeslər" məcmuəsi "Oka Ofset", Bakı – 2005.
	Ovda 12 miniatür məcmuəsindən	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	Rəqs	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Lirik rəqs	(Yenə oradan)
	Vals	(Yenə oradan)
	Dilbərin mahnısı "Sevil" operasından	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı – 2019.
S. Hacıbəyov	Marş	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Adajio "Gülşən" baletindən	"Pyeslər" məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1968.
	Gülşənin uşaqlarla rəqsi "Gülşən" baletindən	(Yenə oradan)
A. Məlikov	Türk qızlarının rəqsi "Məhəbbət əfsanəsi" baletindən	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri" II cild, "Nil" nəşriyyatı, Bakı – 1998.
	Monoloq "Məhəbbət əfsanəsi" baletindən	S. Hacıyev, O. Quliyev, "Pyeslər" məcmuəsi, "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Qızların rəqsi	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri Bakı-MBM, 2013
	Mehmanə-banu və Vəzir "Məhəbbət əfsanəsi"	Y. Vəliyev, D. Quliyev, "Azərbaycan və xarici ölkə

	baletindən	bəstəkarlarının Tar və fortepiano üçün işlənmiş və köçürülmüş əsərləri", Bakı MTR Group, 2014
C. Cahangirov	Rondo	A. Gəray, "Pyeslər", "Azərnəşr", Bakı – 1964.
	Ana yurdum	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Qəzəl	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri" I kitab, "Şur, Cik-cik", Bakı – 1993.
	Rəqs	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Dəniz	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
E. Nəzirova	Prelüdiya	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
X. Cəfərov	Lirik rəqs	"Azərnəşr", Bakı – 1955.
S. Rüstəmov	Konsert	"Azərnəşr", Bakı – 1971.
	Oxu tar	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının pyesləri", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	Vals	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM, 2013
	Rəqs	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli", Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Səhər nəğməsi	(Yenə oradan)
	Fasilə marşı	(Yenə oradan)
	Haradasan	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri" I kitab, "Şur, Cik-cik", Bakı – 1993.
	Getmə	"Azərnəşr", Bakı – 1961.

T. Quliyev	Sevgi valsı	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	İlk bahar	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1985.
	Rəqs	N. Kazımov, “Tar ilə fortepiano üçün pyeslər” məcmuəsi, “Çaşıoğlu”, Bakı – 1999.
	Vals “Görüş” kinofilmindən	A. Gəray, “Pyeslər”, “Azərnəşr”, Bakı – 1964.
	Əzizim gəlmədi “Onu bağışlamaq olarmı” kinofilmindən	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Qızıl üzük “Bəxtiyar” kinofilmindən	“Azərnəşr”, Bakı – 1957.
A. Gəray	Tarantella	“Azərnəşr, Bakı – 1970.
	Gülüstan	(Yenə oradan)
	Şahnazsayağı	(Yenə oradan)
	Səfikürd	(Yenə oradan)
	Bağçakürd	(Yenə oradan)
	Cəngi	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
Q. Hüseynli	İlk məhəbbət	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri” I kitab, “Şur, Cik-cik”, Bakı – 1993.
	Ay işığında	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri” (II cild), “Nil” nəşriyyatı, Bakı – 1998.
S. Ələsgərov	Konsert № 1	“İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1976.
	Konsert № 2	“İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1986.
	Daimi hərəkət	M.F. Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxana, Bakı – 2023
	Xəyala dalarkən	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1985.

	Cəngi	M.F. Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxana, Bakı – 2023.
	Sonatina	M.F. Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxana, Bakı – 2023.
	Tarantella	“İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1977.
A. Rzayeva	Oxuma gözəl	Ə. Rəhmətov, “Azərbaycan bəstəkarlarının pyesləri”, “Azərnəşr”, Bakı – 1970.
	Muğan qızı	“Azərnəşr”, Bakı – 1950.
H. Xanməmmədov	Konsert № 1	“Azərnəşr, Bakı – 1970.
	Konsert № 2	“Azərnəşr, Bakı – 1970.
	Konsert № 3	“İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1979.
	Yenə o bağ olaydı	R. Əzizov, “Tar və fortepiano üçün işləmələr”, “Ziya” NPM, Bakı – 2011.
	Yallı	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
	Lirik mahnı	R. Quliyev, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, “İşıq” nəşriyyatı, Bakı – 1985.
H. Nemətov	Qaytağı	Ə. Məmmədov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı – 2016.
V. Adıgözəlov	Qərənfil	Ə. Rəhmətov, “Azərbaycan bəstəkarlarının pyesləri”, “Azərnəşr”, Bakı – 1974.
	Skertso “Şərikli çörək” kinofilmindən	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı – 2019.
	Xoşum gəlir	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
R. Mirişli	Oxu tar	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
M. İsrafilzadə	Romans	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli”, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət məcmuə, Bakı-MBM, 2014
F. Sücəddinov	Qaytağı	Ə. Məmmədov, “Azərbaycan

		və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı – 2016.
M. Əhmədova	Ana	R. Quliyev, "Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri", "İşıq" nəşriyyatı, Bakı – 1985.
Z. Bağırov	Rapsodiya	Ə. Məmmədov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Ziya – Nurlan" nəşriyyatı, Bakı – 2014.

XARİCİ ÖLKƏ BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

P. Çaykovski	Barkarola	A. Abbasov "Balaca tarzən" "Ecoprint", Bakı – 2017.
	Vals "Yevqeni Oneqin" operasından	"Azərnəşr", Bakı – 1951.
	Xəzan nəğməsi	S. Sultanov, "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Aspoliqraf LTD" MMC Bakı – 2022.
	Güllər valsı	A. Gəray, "Pyeslər" "Azərnəşr", Bakı – 1969.
	Vals "Yatmış gözəl" baletindən	S. Rüstəmov, "Azərnəşr", Bakı – 1966.
M. Musorqski	Köhnə qala "Sərgidən şəkillər" silsiləsindən	S. Hacıyev, "Pyeslər" toplusu I hissə "Orxan" NPM, Bakı – 2003.
	İran qızlarının rəqsi "Xovanşina" operasından	"Azərnəşr", Bakı – 1953.
S. Raxmaninov	Polka	"Azərnəşr", Bakı – 1953.
N. Paqanini	Venesiya karnavalı (ixtisarla çalına bilər)	Ə. Məmmədov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Ziya – Nurlan" nəşriyyatı, Bakı – 2014.
İ. Şatrov	Mancuriya təpələrində	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015.
İ. İvanoviç	Vals "Dunay dalğaları"	C. Qafarov, "Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", Bakı MBM, 2009.
M. Oqinski	Polonez	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" I cild, Xarici ölkə

		bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015.
A. Komarovski	Təqibdə	C. Qafarlı, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri” “MBM”, Bakı – 2009.
N. Baklanova	Variasiyalar (iki tar və fortepiano üçün)	Ə. Məmmədov, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Ziya KPM, Bakı – 2009.
A. Arenski	Rəqs	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli” II cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015.
Q. Eyser	Marş	M. Məmmədov “Pillə-pillə irəli” I cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015.
İ.S. Bax	Polonez	(Yenə oradan)
V.A. Motsart	Gecə serenadası	Ə. Məmmədov, “Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Bakı – 2016.
F. Şopen	Vals № 10	“Azərnəşr”, Bakı – 1952.
	Noktürn № 20	R. Əzizov, “Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri”, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı – 2020;
C. Verdi	Fantaziya “Riqoletto” operasının mövzuları əsasında	Azərnəşr, Bakı – 1954.
Ş. Quno	Vals “Faust” operasından	(Yenə oradan)
J. Bize	Uvertüra “Karmen” operasından	“Azərnəşr”, Bakı – 1951.
C. Perqolezi	Sisiliana	S. Sultanov, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, “Renessans-A” nəşriyyat evi, Bakı – 2020.
M. Qlinka	Vals “İvan Susanin” operasından	“Azərnəşr”, Bakı – 1953.
A. Dvorjak	Slavyan rəqsi № 8	“Azərnəşr”, Bakı – 1958.
	Qaraçı mahnısı	Ə. Məmmədov, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Ziya KPM, Bakı – 2009.
	2 nömrəli Slavyan rəqsi	“Azərnəşr”, Bakı – 1953.
	8 nömrəli Slavyan rəqsi	“Azərnəşr”, Bakı – 1953.
D. Şostakoviç	Romans	Ə. Məmmədov, “Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri”, Ziya

		KPM, Bakı – 2009.
F. Şubert	Serenada	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" II cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015.
Q. Qlük	Melodiya "Orfey və Evredika" operasından	Ə. Məmmədov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Ziya – Nurlan" nəşriyyatı, Bakı – 2014.
E. Qriq	Dağ kralının mağarasında "Per-Qünt" simfonik süitasından	Ə. Məmmədov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "Ziya – Nurlan" nəşriyyatı, Bakı – 2014.
Rumın rəqsi	7 pillə	S. Cəfərov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının ansambl üçün işlənmiş əsərləri" (iki tar və fortepiano üçün), Ziya KPM, 2009
O. Ridinq	Konsert (h) – I hissə	M. Məmmədov "Pillə-pillə irəli" II cild, Xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri, Bakı-MBM NPN, 2015
	Konsert (h) – II hissə	(Yenə oradan)
V. Kosma	Oyuncaq	Y. Vəliyev, E. Əmrahov, "Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri", "ADPU-nun mətbəəsi", Bakı – 2019.

Qeyd: *Müəllim mülahizəsinə görə proqramda verilən təxmini repertuarı başqaları ilə də əvəz edə bilər.*

BEŞİNCİ SİNİF (MUĞAM)
İLLİK TƏLƏBAT

Tədris ili ərzində şagird aşağıdakıları keçməlidir:
Tarın köklənmə qaydasının öyrədilməsi.
Şur və Segah muğamlarını aşağıdakı şöbələrlə keçməli.

Şur: Bərdaşt
Mayə
Şur-Şahnaz
Bayatı-türk

Şura ayaq

Segah: Segah
Şikəsteyi-fars
Mübərriqə
Segaha ayaq

"Simayi-Şəms" zərbi muğamı
"Qarabağ-şikəstəsi" zərbi muğamı

TƏDRİS İLİ ƏRZİNDƏ KEÇİRİLƏN TEXNİKİ DİNLƏYİŞ

Mart ayında üç işarəli qammalar, etüd və musiqi terminləri.

AKADEMİK DİNLƏYİŞLƏR

I yarımil (yanvar) – İki müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır);
Bir muğam və "Simayi-Şəms" zərbi muğamı.

II yarımil (may) – Buraxılış imtahanında tələb olunan tam proqram;
Bir muğam və "Qarabağ-şikəstəsi" zərbi muğamı.

BURAXILIŞ İMTAHANININ TƏLƏBATI

Bir etüd
Bir iri həcmli əsər (Konsert – I hissə və ya II-III hissələr, fantaziya, uvertüra, süita, sonata, sonatina və s.)
İki müxtəlif xarakterli pyes (onlardan biri xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərindən olmalıdır)
Tədris illəri ərzində keçilən muğamlardan biri və zərbi muğam.

MUSİQİ TERMİNLƏRİ

Adı	Tələffüzü	Tərcüməsi	
		Azərbaycan dilində	Rus dilində
Adajio	Adajio (адажио)	Ahəstə	Медленно
Allegro	Alleqro (аллегро)	Tez	Скоро, быстро
Moderato	Moderato (модерато)	Mülayim	Умеренно
Andante	Andante (анданте)	Addımla, tələsmədən	Шагом, не спеша
Legato	Leqato (легато)	Rabitəli, əlaqəli	Связно
Non legato	Non leqato (нон легато)	Rabitəsiz	Не связно
Staccato	Stakkato (стаккато)	Qırıq-qırıq	Отрывисто
Piano	Piano (пиано)	Yavaş	Тихо
Pianissimo	Pianissimo (пианиссимо)	Çox yavaş	Очень тихо
Forte	Forte (форте)	Bərk, güclü	Громко
Fortissimo	Fortissimo (фортиссимо)	Çox bərk, güclü	Очень громко
Mezzo	Metso (меццо)	Orta	Наполовину
Mezzo piano	Metso piano (меццо пиано)	Orta yavaş	Не очень тихо
Mezzo forte	Metso forte (меццо форте)	Orta güclü	Не очень громко
Crescendo	Kreşendo (крещендо)	Səsi tədricən gücləndirmək	Постепенное усиление звука
Diminuendo	Diminuendo (диминуендо)	Səsi tədricən azaltmaq	Ослабляя силу звука
Ritenuto	Ritenuto (ритенуто)	Yavaşıdaraq	Замедляя
Fine	Fine (фине)	Son	Конец
Da capo al fine	Da capo al fine (да капо альфине)	Başdan «son» sözünə qədər	С начало до слова «конец»
Coda	Coda (кода)	Nəticə	Заключение
Allegro	Alleqro (аллегро)	Tez	Скоро
Allegretto	Alleqretto (аллегретто)	Alleqrodan yavaş	Медленнее чем “Аллегро”
Vivo	Vivo (виво)	Cəld	Живо
Vivace	Vivaçe (виваче)	Daha da cəld	Очень живо
Presto	Presto	Tez- tez	Быстро

	(престо)		
Prestissimo	Prestissimo (престиссимо)	Olduqca tez	Очень быстро
Largo	Larqo (лярго)	Xeyli geniş	Очень протяжно, широко
Lento	Lento (ленто)	Aramla, asta	Медленно, протяжно
Andante	Andante (анданте)	Addımla, tələsmədən	Шагом, не спеша
Andantino	Andantino (андантино)	Andantedən bir qədər tez	Нескольк Скорее Чем “Andante”
Espressivo	Espressivo (эспрессиво)	İfadəli	Выразит льно
Cantabile	Kantabile (кантабиле)	Oxunaqlı	Певуче
Dolce	Dolçe (дольче)	Zərif, incə	Нежно
Tranquillo	Trankuillo (транкуилло)	Sakit	Спокойно
Sostenuto	Sostenuto (состенуто)	Tələsmədən, səbrlə	Сдержанно
Tenuto	Tenuto (тенуто)	Təmkinlə, dəqiq	Выдержано точно по длительности
Poco a poco	Poko a poko (поко а поко)	Tədricən	Понемногу
A tempo	A tempo (а темпо)	Əvvəlki tempdə	В прежнем темпе
Molto	Molto (мольто)	Daha da	Очень
Ritenuto **Ritardanto** **Rallentando**	Ritenuto (ритенуто) Ritardando (ритардандо) Rallentando (раллентандо)	Tədricən yavaşıdaraq	Замедляя
Stringendo	Stringendo (стринджендо)	Sürəti artıraraq	Ускоряя
Accelerando	Aççelerando (аччелерандо)	Tezləşdirərək	Ускоряя
Qrave	Qrave (граве)	Ağır, əhəmiyyətli	Тяжеловесно важно
Pesante	Pezante (пезанте)	Ağır	Тяжело, грузно
Marcato	Markato (маркато)	Qabarıq şəkildə	Подчеркивая выделяя
Sforzando	Sfortsando (сфорцандо)	Qəfil vurğu	Внезапный акцент
Smorzando	Smortsando		

Morendo	(сморцандо) Morendo (морендо)	Sönük, donub qalaraq	Замирая, затихая
Calando	Kalaando (калаандо)	Sürəti və səs qüvvəsini azaltmaq	Уменьшая скорость и силу звука
Simile	Simile (симиле)	Əvvəlki ştrixlə	Подобно, как раньше
Sempre	Sempre (семпре)	Həmişə, daimi	Постоянно
Scherzando	Skertsando (скерцандо)	Zarafatla, oynaq	Шутливо
Leggiero	Lecyero (лэджьэро)	Yüngül	Легко
Subito	Subito (субито)	Gözlənilmədən	Внезапно, сразу
Meno	Meno (мено)	Az	Менее
Piu	Piu (пиу)	Çox	Более
Mosso	Mosso (моссо)	Hərəkət	Движение
Meno mosso	Meno mosso (мено моссо)	Az hərəkətli	Менее подвижно
Piu mosso	Piu mosso (пиу моссо)	Çox hərəkətli	Более подвижно
Agitato	Acitato (аджитато)	Təşvişlə, həyəcanla	Взволнованно
Risoluto	Rizolüto (ризолюто)	Qətiyyətlə	Решительно
Animato	Animato (анимато)	Canlı	Воодушевленно
Rubato	Rubato (рубато)	Ritmik cəhətdən sərbəst	Ритмически свободно
Ad libitum	Ad libitum (ад либитум)	İstəyə uyğun olaraq, sərbəst	По желанию
Voce	Voçe (воче)	Səs	Голос
Sottovoce	Sottovoçe (соттовоче)	Yarımsəslə	Вполголоса
Semplice	Sempliçe (сэмпличе)	Sadə	Просто
Maestoso	Maestozo (маэстозо)	Möhtəşəm, əzəmətli	Торжественн величаво
Secco	Sekko (секко)	Quru, qısa, qırıq-qırıq	Сухо, резко, отрывисто
Con brio	Kon brio (кон брио)	Canlı, şövqlə	С жаром
Con forza	Kon fortsa (кон форца)	Qüvvətlə	С силой
Con anima	Kon anima	Hisslə	С душой,

	(кон анима)		с чувством
Con moto	Kon moto (кон мото)	Hərəkətlə	С движением
Con fuoco	Kon fuoko (кон фуоко)	Alovlu	С огнем
Energico	Enerciko (энерджико)	Enerjili	Энергично
Appassionato	Appassionata (аппассионата)	Ehtiraslı	Страстно
Brillante	Brilliante (бриллианте)	Parlaq	Блестяще
Allargando	Allarqando (алляргандо)	Genişləndirərək	Расширяя